

ВІДОМІЙ АМЕРИКАНСЬКИЙ БОКСЕР – УРОДЖЕНЕЦЬ ХАРКОВА

Лях-Породько Олексій, Лях-Породько Святослав

Національний університет фізичного виховання та спорту України, Київ

Анотація. Здійснено аналіз особливостей розвитку української діаспори. Виявлено, що у США є одна з найорганізованіших та чисельних українських громад. З'ясовано, що українці в США мають величні спортивні успіхи. Серед них яскравим прикладом є боксер Віктор Літкевич, який народився у Харкові. Отже, постає актуальним дослідити життєвий шлях та спортивну кар'єру уродженця Харкова для збереження знання та пам'яті про нього як національної спадщини.

Ключові слова: Харків, США, Україна, бокс, діаспора.

Вступ. Українська діаспора у світі має чисельне репрезентування вже понад сто років. Найбільш організована українська громада за кордоном є у США, Канаді, Бразилії, Австралії, європейських країнах тощо. Успіхи українців за кордоном мають дуже помітну роль у будь якій сфері життєдіяльності суспільства. Спорт є надзвичайно виразним показником досягнень української діаспори: олімпійські чемпіони та призери, чемпіони Панамериканських ігор, національних чемпіонатів тощо. Українці за кордоном організовували Олімпіади – у 1936 році у США, 1948 – Німеччина, 1980 – Канада, Аргентина, 1984 – Канада, 1988, 2000, 2008 – США (Лях-Породько & Каменєв, 2017).

Отже, спорт для українців за кордоном став значним явищем. Спорт для українців був фундаментом соціального життя, економічного зростання, саморозвитку, досягнення успіху.

Таким чином, є надзвичайно актуальним проаналізувати особливості адаптації, а також розвитку, зокрема й у спорті, українців за кордоном на прикладі відомого боксера з Харкова Віктора Літкевича.

Мета дослідження. Завдання дослідження. Здійснити аналіз та виявити особливості життєвого та спортивного шляху уродженця Харкова Віктора Літкевича.

Матеріал і методи дослідження. Дослідження проводилося на основі аналізу першоджерел (газет, журналів тощо), родинного архіву (спогади родини), а також було проведено інтерв'ю з Віктором Літкевичем. *Методи дослідження:* аналіз науково-методичної літератури та мережі Інтернет, першоджерел та архівних фондів, описовий та історико-порівняльний метод.

Результати дослідження та їх обговорення. Віктор Літкевич народився 24 липня 1939 року в Харкові. Віктор емігрував до Америки у 1951 році разом із матір'ю, молодшими братом і сестрою та оселився у Філадельфії. Про свою подорож з України до США Віктор згадує: «ми з Харкова поїхали у Німеччину і там перебували. А у 1951 році ми приїхали до Америки» (“MVP український спорт”, 2021). Отже, родина Віктора змушена була покинути Україну (на той час Україна була окупована нацистами, а потім знову комуністами). Декілька років він з мамою та братом і сестрою мешкали у таборах ДіПі.

Його боксерська кар'єра, незважаючи на рішучі заперечення його матері, розпочалася в 16 років у 26-му поліцейському боксерському клубі спортивної ліги в напівлегкій вазі (126 фунтів). Про початок занять боксом Віктор згадує таке: «я товаришував з американцями, потім мене запросили тренуватись боксом. Було так: приходять і кажуть – чи ти хочеш боксувати? Я кажу – давай спробую. Мені сподобалось і я почав туди ходити регулярно і вчитись» (“MVP український спорт”, 2021).

Він виграв чемпіонат Philadelphia PAL серед новачків у напівлегкій вазі, а потім перейшов у легку вагу (135 фунтів). Під час цього переходу Віктор познайомився зі своїм майбутнім менеджером Міккі Даймондом і почав тренуватися в Passyunk Gym і битися під ім'ям Вік Даймонд/Vic Diamond. Віка

Даймонда було набагато легше вимовляти і просувати, ніж Віктора Літвевича. Він завершив свою аматорську кар'єру з результатом 33-1 і включав перемоги над Джеймсом Кінгом, Вуді Маркусом і Джином Гарнетом.

Про свій перехід у професіонали Віктор розповідає наступне: «мені кажуть чи ти хочеш іти виступати професійно? Я кажу – так! Бо тоді я буду заробляти гроші. І тоді я розпочав професійну кар'єру боксера» (“MVP український спорт”, 2021).

3 жовтня 1957 року, до свого 18-річчя, Вік Даймонд дебютував на професіоналі в Філадельфійському конгрес-холі технічним нокаутом у 3-му раунді проти Боба Лі. Протягом своєї професійної кар'єри в легкій вазі він бився з кількома відомими бійцями, включаючи Дж. Д. Елліса (поразка в 4-му раунді); Томмі Лоурі (переміг у 6); Джекі Леннон (2 бої та 2 перемоги) і Боббі Маклорін (переміг у 8). Йому найбільше запам'яталися бої з Марселем Бізьєном у 1961 році. Перший відбувся в Юніон-Сіті, Нью-Джерсі (програш у 8), а фінальний бій Віка Даймонда в Медісон Сквер Гарден (програв рішенням суддів). Протягом своєї професійної кар'єри Вік Даймонд має ось такі статичні показники 16-5-1 із 6 нокаутами. Після останнього бою з Бізьєном Вік Даймонд пішов з рингу та пішов до армії США.

Про бокс у часі служби Вік згадував таке: «у мене добре вийшло у той час коли я пішов в армію. В армії я не міг боксувати, але я міг тренувати» (“MVP український спорт”, 2021).

Під час військової служби Віктор продовжував займатися боксом як тренер боксерської групи 1-ї кавалерійської дивізії 8-ї армії. Протягом цього періоду він привів свою команду до другого місця проти боксерської команди 7-го дивізіону. Під час служби в Кореї Віктор був помічником тренера й тренером команди 8-ї армії під час їхнього виступу на чемпіонаті USARPAC (US Army Pacific) в Оківані, Японія. Ця команда домінувала в чемпіонаті, вигравши 14 із 20 трофеїв й загальний командний чемпіонат (фото 1). Свідки перемог у цьому чемпіонаті

Фото 1. Віктор Літкевич другий з ліва та переможний трофей

боксер Нік Спанакос. Нажаль другого – чемпіона Олімпійських ігор ідентифікувати поки не вдалося), один з яких виграв золоту медаль! Уявляєте таке! Віктор Літкевич підготував Олімпійського чемпіона з боксу для США.

Фото 2. Віктор Літкевич перший зліва разом з переможцями у Форт-Худі

прийнятий до Зали боксерської слави Пенсільванії.

говорили, що ця команда 8-ї армії була однією з найкращих, які вони коли-небудь бачили, змагаючись на USARPAC.

Коли Віктор повернувся до Форт-Сілла в Оклахомі, він тренував команду-переможця на чемпіонаті 4-ї армії у Форт-Худі, Техас (фото 2). З цієї команди два боксери продовжили участь в олімпійських змаганнях (мені вдалося з'ясувати, що одним із учасників Олімпійських ігор був

Бокс врятував Віктора від багатьох проблем (адаптація у новій країні, мова, соціум, економічне питання тощо) і дозволив йому зустрітися з багатьма чудовими людьми та друзями, з частиною з яких він досі дуже близький. У 1995 році Вік Даймонд був

Зараз Віктор Літкевич живе в Аллентауні, Пенсільванія (США), зі своєю дружиною Анною, з якою одружений вже понад сорок років. Крім сина і доньки, має трьох онуків. Віктор продовжує викладати, проводячи тренувальні заняття для свого онука Коліна та його друзів. Він продовжує співпрацювати з Асоціацією ветеранів боксу, Inc. Ring One у Філадельфії (“Біографія”, n.d.).

Висновки. Народившись у Харкові, Віктор Літкевич був змушений з родиною переїхати до Німеччини, а потім до США. З юнацького віку він захопився боксом і за час своєї любительської та професійної кар’єри здобув багато звитяг. Перебуваючи на службі в армії Віктор тренував боксерів, які здобували чимало перемог. За свої спортивні досягнення Віктор Літкевич включений до Зали боксерської слави Пенсильванії, а також Зали спортивної слави українського спорту в США. Отже, нам є ким і чим пишатися!

Перспективи подальших досліджень полягають у продовженні пошуку уродженців Харкова, які досягли успіху у спорті в українській діаспорі.

Список використаних джерел

References

Біографія (n.d.). З особистого архіву родини Віктора Літкевича.

Лях-Породько О., & Каменєв Г. Український олімпійський рух опору 1950–1990 роки: мета, завдання, напрями діяльності. *Фізична культура, спорт та здоров’я: матеріали XVII Міжнародної науково-практичної конференції* (Харків, 7–8 грудня 2017 р.). Харків: ХДАФК, 2017. С. 309–311.

MVP український спорт (9 вересня, 2021). Vic Diamond/Victor Litkewycz про бокс boxing в США, перемоги, поразки, успіхи, мотивацію [відео].

<https://www.youtube.com/watch?v=WVI2V-SSHZU&list=PLOGT6QReJ12txaDrY1CyTHZe8KvL83Xgp&index=2&t=245s>

Конфлікт інтересів

Автори заявляють про відсутність конфлікту інтересів.

Відомості про авторів

Олексій Лях-Породько

Національний університет фізичного виховання і спорту України, Україна

<https://orcid.org/0000-0003-4165-1646>

Святослав Лях-Породько

Національний університет фізичного виховання і спорту України, Україна

Отримано: 10.03.2025. Прийнято: 15.03.2025. Опубліковано: 28.03.2025.
